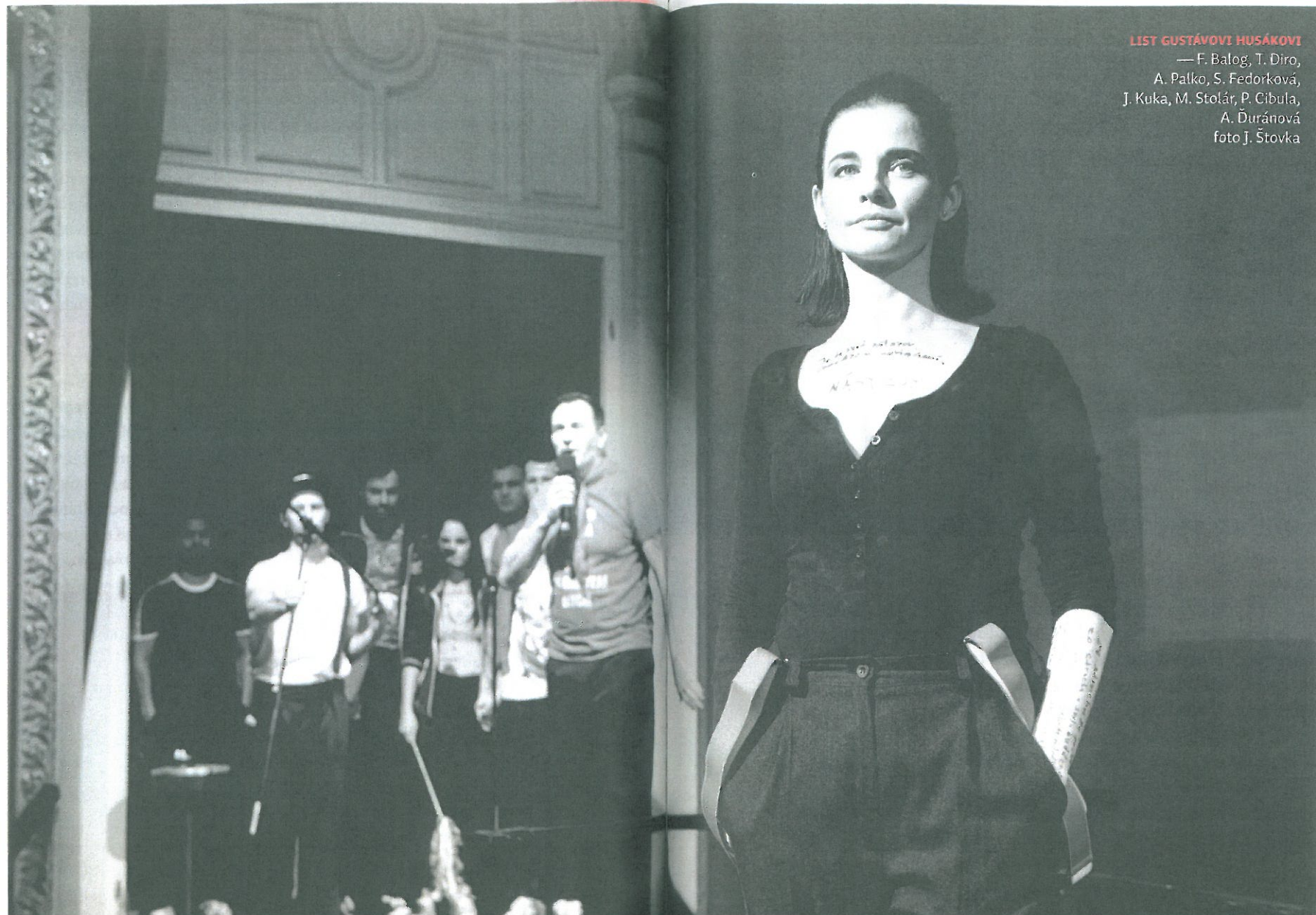

Václav Havel
LIST GUSTÁVOVI HUSÁKOVI

pohlavára krajiny, generálneho tajomníka ÚV KSČ, ale apeluje najmä na potenciálneho čitateľa svojho textu, obyčajného človeka. Jasným, zrozumiteľným,

LIST GUSTÁVOVI HUSÁKOVI

— F. Balog, T. Diro,
 A. Palko, S. Fedorková,
 J. Kuka, M. Stolár, P. Cibula,
 A. Ďuránová
 foto J. Štovka

často až expresívnym pomenovávaním zasahuje do povedomia a burcuje k odpovedi nielen svojho súčasníka, ale aj človeka, ktorý text vníma po štyridsiatich piatich rokoch. Kulisy sa možno vymenili, ale princípy mocenských bojov, pocitu „neslobody“, nedôvery v spravodlivosť a uzatvárania sa do seba možno nájsť aj dnes.

Text Václava Havla v Štátnom divadle Košice samozrejme nezaznieva v češtine, ale v novom preklade dramaturga Petra Himiča, ktorému navyše v druhej časti večera prislúcha aj funkcia moderátora. Spomenúť treba i fakt, že i pri tejto inscenácii sa k textu možno vrátiť vďaka bulletinu, keďže publikovanie textov inscenácií z Malej scény Štátneho divadla Košice sa stalo už dobrým zvykom.

Scéna Jaroslava Daubravu priznáva prázdne javisko Malej scény, pracuje i s jej bočnými portálmi, ktoré sú inak pred divákmi skryté, rovnako ako aj so zadnou bielou stenou. Tá sa v istom momente predstavenia stáva revolučným výkladom, respektíve socialistickou nástenkou. Cez nalepené X a nápis ŠKRT v štýle pouličných grafity sa pripomínajú negatíva kultúrnej politiky socializmu pertraktované v texte inscenácie, ale sčasti odkazujú aj na dnešnú situáciu v oblasti kultúrnej politiky.

Na bočnej strane, už mimo javiska, má svoj pult pripravený DJ, ktorý aktívne reaguje hudobným výberom (známe hity, nápěvy, dobové šlágre, ale v ostrom protiklade proti tomu aj súčasné rytmy či melódie). DJ dopĺňa dianie na scéne, podfarbuje dej a je takpovediac desiatym hercom. Ako prvý kladie kus konštrukcie na scénu a symbolicky otvára predstavenie. Tvorcovia priznávajú jeho prítomnosť a vťahujú ho do diania. Spomínaná kovová konštrukcia je od začiatku funkčnou, i keď torzovitou súčasťou scénografie a čiastočne sa dostáva na javisko demontovaná spolu s prichádzajúcimi hercami a herečkami, ktorí ju počas celého predstavenia ukladajú, prekladajú,

ochranou samého seba, vlastnej rodiny.

Mikroporty ako znaky zmnoženého a všadeprítomného odpočívania, obalenie „kolaboranta“ do červenej, vytváranie živých súsoší pripomínajúcich dobové pamätníky hrdinov, sústavná a neúnavná práca s konštrukciou na scéne, používanie znakov pionierskej organizácie ako dostupná vývoja mladého komunistu a pod., čo všetko sú zaujímavé symboly a metafory doby. Čudujúcimi poznámkami k dianiu na scéne, občasným komentovaním akcie spoluinterpretov však herci narúšajú kompaktnosť Havlovho textu, jeho údernosť a aktuálnosť. Neustále sa zvyšujúce tempo dôraznej reči (nekompatibilné s prácou mikrofónom) komplikuje hereckú interpretáciu divákovi porozumieť ataku viet, ktorým, zdá sa, niekedy nerozumejú ani samotní aktéri.

Ich fungovanie na scéne chvíľami pripomína študentské angažované divadlo (samozrejme, profesionálne odohraté), chvíľami scénky, aké poznáme zo stužkových slávností („tančeky“ a odľahčenie, pesničkové vsuvky, pokusy silene nadviazanie interakcie s publikom, organizované a zosmiešňujúce, preexponované vytváranie replík gestami, pohybom či dobovými symbolmi). Mohol to byť aj režijný zámer, ktorým Martin Čičvák pokúsil priblížiť tento list, túto filozofickú esej širšiemu publiku. Otázkou však ostáva, ako inak inscenačne spracovať takéto dramatický text. Ako zahrať oficiálny otvorený list, aj keď napísaný dramatikom, tak, aby vzniklo rozhodnuté divadlo a nielen inscenované divadlo? Toto sa tvorcom sčasti naozaj podarilo. Keď sa postavili autentickú výpoveď intelektuála, ktorá vďaka všetkým jej filozofickým nástrahám, presiam a štýlovým hrami do kontrastu s verejným, takmer osobnému interpretovaniu sľadených hercov a herečiek, ktorí tú svoju stratu z toho čítajú, možno až po februári 2018.

To je len jedna časť predstavenia. Jeho

† Pôvodný slovenský preklad Zory Bútorovej vyšiel v roku 1990 ako súčasť zbierky *Prezident v Bratislave: S textami Václava Havla* (pozn. red.).

„Takmer celé predstavenie sa odohráva viac vo zvukovej rovine, skoro ako rozhlasová hra...“

LIST GUSTÁVOVI HUSÁKOVI

— P. Cibula, M. Stolár, T. Diro, K. Horňáková, A. Palko, J. Kuka
foto J. Štovka

neoddeliteľnou súčasťou je i moderovaná diskusia Petra Himiča s aktérmi Novembra '89. Práve táto druhá časť (ktorá, žiaľ, nebude súčasťou doobedňajších predstavení pre študentov), ktorá reaguje aj na videnú inscenáciu *Listu Gustávovi Husákovi*, môže byť emotívnou katarziou a dotvárať tak celkový obraz spoločensko-historických konotácií. Otvorene povedané, nebyť toho, niečo by inscenácii chýbalo. Nejde pritom len o výhrady voči samotnému dielu, ale skôr o dopovedanie príbehu, ktorý prežívame a tvoríme i my dnes. Tak ako sa spieva v jednej piesni: „Ukradnuté mi môžu byť kľúče...“ A práve preto je dôležité.

nielen vznikali, ale aby sa o nich aj hovorilo. Aby fungovali ako odrazový mostík do ďalších diskusií a uvažovaní o dôležitosti slobody. ♦

V. Havel: *List Gustávovi Husákovi*

preklad a dramaturgia P. Himiča réžia M. Čičvák
scénografia a kostýmy J. Daubrava choreografia
Z. Kučerová hudba J. Mateja účinkujú K. Horňáková,
A. Ďuránová, S. Fedorková, A. Palko, P. Cibula,
F. Balog, M. Stolár, T. Diro, J. Kuka
premiéra 14. november 2019, Malá scéna
Českého divadla Kažimír